

(Bijlage 1 bij statenbrief Feitenrelaas)

Feitenrelaas Bodemverontreiniging Acacialaan 7-9 Doorn

Overzicht van de procesmatige aanpak van de provincie Utrecht van de problematiek rondom ernstige bodemverontreiniging Acacialaan 7-9 en omgeving in Doorn

Inleiding

In het onderhavige feitenrelaas treft u de belangrijkste feiten en omstandigheden aan die een duidelijker beeld en samenhang verschaffen over de navolgende aspecten:

1. De rol van de Provincie Utrecht in de periode vanaf 1999 tot september 2014;
2. Hoe en wanneer is deze ernstige bodemverontreiniging ter plaatse van de chemische wasserij Van Boordt Acacialaan 7-9 in Doorn ontstaan;

ad.1 Rol Provincie Utrecht in de periode 1999-2014

A. Ontwikkeling bodembeleid

De affaire Lekkerkerk, waarbij in een nieuwbouwwijk in Lekkerkerk chemische stoffen onder woningen werden aangetroffen, veroorzaakte vanaf april 1980 in de media en politiek veel opschudding. Dit gaf een impuls aan de inventarisatie van dergelijke locaties en de aanpak daarvan. De Interimwet Bodemsanering werd in 1983 het wettelijke kader voor deze inventarisatie. Een breder wettelijk kader voor bescherming van de bodem had wat meer voeten in de aarde: per 1 januari 1987 is de Wet bodembescherming (Wbb) van kracht geworden. In de wet is vrijwel de gehele regelgeving omtrent bodemverontreiniging opgenomen. Eén van de belangrijkste onderdelen van de wet is de zorgplicht. Deze houdt in dat een bodemverontreiniging die is ontstaan na de inwerkingtreding van de wet (1 januari 1987) zo spoedig mogelijk door de veroorzaker moet worden gesaneerd. In 1994 is de Wbb uitgebreid met een regeling voor het saneren van de bodem. Deze regeling is alleen van toepassing op verontreinigingen die zijn ontstaan voor 1987, de zogenaamde historische bodemverontreinigingen.

Tot eind jaren tachtig van de twintigste eeuw was het vermoeden dat sprake was van een relatief beperkt aantal van enkele duizenden gevallen van bodemverontreiniging, waarvan de sanering in opdracht van de overheid zou kunnen plaatsvinden door volledige verwijdering van de verontreiniging. Begin jaren negentig was het aantal bekende gevallen van bodemverontreiniging echter zo groot geworden en de financiële omvang van de aanpak daarvan zo omvangrijk, dat deze aanpak niet meer realistisch werd geacht. Dit zette een aantal bijstellingen van het bodembeleid in gang:

- Ten eerste is de verantwoordelijkheid en financiering van de aanpak voor een groot deel verschoven van de *overheid naar andere partijen*. Veroorzakers, en in een later stadium (bedrijfsmatige) eigenaren, zijn steeds meer verantwoordelijk gesteld voor de aanpak van bodemverontreiniging. Daarnaast is het bedrijfsleven steeds meer betrokken bij de aanpak van de bodemverontreiniging. Zo is via het Subat (Stichting uitvoering bodemsanering en amovering tankstation) de bodem ter plaatse van benzine-servicestations gesaneerd en is voor zo'n zelfde operatie bij chemische wasserijen de Bosatex opgericht. Het Rijk heeft een groot deel van deze branche-aanpak gefinancierd.

- Meer algemeen is er een subsidieregeling voor bedrijven opgesteld (de zogenaamde bedrijvenregeling) en is het Bodemcentrum opgericht als ondersteuning voor bedrijven bij bodemsaneringen;
- Verder is er een *decentralisatie* geweest van de overheidstaken ten aanzien van programmering en beoordeling van de ernst van verontreiniging en de aanpak daarvan. De provincie is verantwoordelijk voor de aanpak in het landelijk gebied, de (grotere) gemeenten voor het stedelijk gebied;
- Tenslotte is er een sterke *uniformering* gekomen om ervoor te zorgen dat de door de verschillende bevoegde overheden gehanteerde criteria in de beoordeling en aanpak van bodemverontreiniging zoveel mogelijk met elkaar overeen komen.

De resultaten van dit beleidsvernieuwingsproces (Bever) zijn op 1 januari 2006 wettelijk verankerd door ingrijpende wijziging van het saneringshoofdstuk van de Wbb. De saneringsdoelstelling is gewijzigd van multifunctioneel (terrein moet na sanering geschikt zijn voor elk gebruik) naar functiegericht (terrein moet na sanering geschikt zijn voor gepland toekomstig gebruik) in combinatie met een kosteneffectieve aanpak van dieper in de bodem voorkomende mobiele verontreiniging. Zo is het nu gebruikelijk dat verontreinigingen in het (diepe)grondwater dusdanig worden aangepakt dat er een stabiele eindsituatie ontstaat, dat wil zeggen dat de verontreiniging niet verder in omvang toeneemt (al dan niet in combinatie met natuurlijke afbraak) Door de decentralisatie en aanpak door derden voeren meer mensen en organisaties dan voorheen activiteiten op het gebied van bodemsanering uit. Mede daarom is steeds meer nadruk komen te liggen op de *kwaliteitsborging* van de uitvoering.

Het grote aantal (vastgestelde en in potentie) verontreinigde gevallen en de wens om informatie over de kwaliteit van bodem beschikbaar te hebben, heeft de overheid gebracht tot een inventarisatie van de bodemverontreiniging in Nederland, het zogenoemde Landsdekkend beeld bodemverontreiniging. Hiertoe is met een landelijk vastgestelde werkwijze door de provincie, in intensieve samenwerking met gemeenten en milieudiensten, gewerkt aan het verkrijgen van een overzicht van de totale werkvoorraad. De werkvoorraad heeft betrekking op onderzoek en sanering van (vermoedelijk) ernstige gevallen van bodemverontreinigingen, die zijn ontstaan voor 1 januari 1987. Deze verontreinigingen zijn gerelateerd aan een verontreinigingsbron, zoals een benzinetankstation of een chemische wasserij. Het betreft een overzicht van alle bodemverontreinigingen waar een vervolgstap noodzakelijk is, hetzij op initiatief van de overheid, hetzij op initiatief van andere partijen.

Onderstaand is de werkvoorraad in de provincie Utrecht per 1 november 2004 weergegeven.

Verontreiniging type	Totaal	Landelijk gebied	Stedelijk gebied
Dempingen	19.819	16.309	3.510
Tanks (opslag brandstof en dergelijke)	5.389	2.327	3.062
Grootschalige verontreinigingen	2.293	618	1.675
Kleinschalige verontreinigingen (goedkoop)	1.805	565	1.250
Brandstoffen en benzine	1.718	359	1.359
Geen verwachting voor ernstige verontreiniging	1.485	258	1.227
Kleinschalige verontreinigingen (duur)	850	140	710
Chemische wasserijen	177	10	167
Onbekende bron	157	44	113
Waterbodem	90	38	52
Gasfabrieksterreinen	22	5	17
Totaal	33.805	20.673	13.132

Deze werkvoorraad was in eerste instantie gericht op alle mogelijke gevallen van bodemverontreiniging. In 2006 is landelijk een methodiek ontwikkeld om de zogenaamde 'lucht' uit de werkvoorraad te halen met als doel zicht te krijgen op de daadwerkelijke werkvoorraad, dat wil zeggen alle potentiële spoedlocaties (ernstige bodemverontreinigingen met mogelijke risico's voor mens of milieu). Binnen het grondgebied van de provincie Utrecht waren volgens deze methodiek aanvankelijk 2437 locaties als potentiële spoedlocatie geselecteerd. Hiervan waren er 697 onderzocht of gesaneerd. In 2007 heeft de provincie de resterende potentiële spoedlocaties aan een nadere beschouwing onderworpen met als resultaat dat er eind 2007 in de provincie Utrecht nog circa 750 potentiële spoedlocaties over waren, waar onder de Acacialaan 7-9 in Doorn.

Alle bedrijfslocaties in Utrecht die als potentieel spoedeisend zijn geselecteerd, zijn in 2007 aangeschreven en verzocht zich bij het bevoegd gezag Wbb aan te melden in het kader van de Bedrijvenregeling. De aanmelding moest voor 1 januari 2008 plaatsvinden. In totaal hebben zich 400 bedrijven bij de provincie gemeld. De eigenaar van de Acacialaan 7 Doorn heeft zich via de Bosatex voor de Bedrijvenregeling aangemeld.

De aanpak van locaties waarbij mogelijk sprake is van risico's voor mens of milieu hebben vanaf 2005 een beleidsmatig steeds grotere prioriteit gekregen. Dit is bekrachtigd in een intentieovereenkomst tijdens de Bestuurdersconferentie van 21 mei 2008, gesloten door IPO, VNG en VROM. Concrete afspraken over het realiseren van beleidsdoelen en de verantwoordelijkheden en financiering bij de aanpak van verontreinigde locaties, zijn op 10 juli 2009 vastgelegd in het convenant Bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties. De looptijd van dit convenant verloopt op 1 januari 2016. Het is de verwachting dat er in 2015 een nieuw convenant wordt afgesloten.

Het vroegere beleid van de Provincie Utrecht m.b.t. bodemsanering is vastgelegd in het Meerjarenprogramma 2000-2005, Meerjarenprogramma 2005-2009 en de Nota Uitvoeringsbeleid Bodem 2005-2009. Het huidige beleid is vastgelegd in onder andere de Kadernota Ondergrond en het binnenkort vast te stellen BWM-plan.

Op basis van de werkvoorraad spoedlocaties bodemsanering in de Provincie Utrecht en de door het Ministerie I&M beschikbaar gestelde financiële middelen is het Utrechtse Provinciaal Uitvoeringsprogramma Convenant 2010-2014 (PUC) samengesteld. Dit programma is door GS op 26 juni 2010 vastgesteld. Op 22 maart 2010 hebben Provinciale Staten ingestemd met het PUC. Periodiek wordt over de voortgang van het PUC en dan met name de aanpak van de spoedlocaties, via een MidTerm Review (MTR) gerapporteerd aan het ministerie van I&M. PS wordt hier vantevoren over ingelicht. Op 6 oktober 2014 is de Voortgangsrapportage PUC ter kennisname in de Commissie Milieu, Mobiliteit en Economie (MME) gebracht.

Op dit moment is in de Provincie Utrecht nog sprake van 91 spoedlocaties. De huidige inschatting is dat de aanpak van de 12 locaties die de provincie zelf in uitvoering heeft (omdat hiervoor geen veroorzakers/eigenaren zijn aan te wijzen) gezamenlijk ca. 15 miljoen euro kost. Voor de programmaperiode tot 2015 heeft het Rijk aan de provincie Utrecht ruim 7 miljoen euro ter beschikking gesteld. In de MidTermReview is aan het Rijk aangegeven welk budget in de volgende programmaperioden nog nodig is.

Voor het aanpakken van de overig locaties is naar schatting ca. 85 miljoen euro nodig. Conform het landelijke beleid is dit echter de verantwoordelijkheid van de veroorzakers/eigenaren, die hiervoor een beroep kunnen doen op de hiervoor in het leven geroepen subsidieregelingen, waaronder de Bedrijvenregeling.

De aanpak van bodemsaneringslocaties van het eerste onderzoek tot en met de daadwerkelijke sanering heeft in het algemeen een lange doorlooptijd. Bij redelijk eenvoudige gevallen duurt dit al

vaak een paar jaar , bij complexe grondwateronderzoeken en -saneringen kan dit zelfs tientallen jaren duren.

B. Wettelijke taken en bevoegdheden

Bevoegdheidsverdeling

- 1 Gedeputeerde Staten van Utrecht zijn bevoegd gezag op grond van de Wet bodembescherming (Wbb) voor de uitvoering van de tijdelijke beveiligingsmaatregelen en de sanering door Stichting Bosatex van de ernstige verontreiniging aan de Acacialaan 7-9 en omgeving in Doorn.
- 2 De heer van Boordt is exploitant van deze chemische wasserij en wordt op grond van de Wbb aangemerkt als veroorzaker van deze ernstige verontreiniging. Deze chemische wasserij wordt op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer aangemerkt als een inrichting in de zin van de Wet milieubeheer (Wm). Het bedrijfsriool maakt integraal onderdeel uit van deze Wm-inrichting. Burgemeester en Wethouders van de gemeente Utrechtse Heuvelrug zijn in het Activiteitenbesluit aangewezen als bevoegd gezag voor deze Wm-inrichting.
- 3 De echtgenote van Van Boordt, mevrouw Artinian, is eigenaresse van het perceel aan de Acacialaan 7-9 in Doorn. In die hoedanigheid van eigenaresse is zij op grond van de Wbb verantwoordelijk om de door de provincie op grond van de Wbb opgelegde tijdelijke beveiligingsmaatregelen uit te voeren. Aan haar dient de provincie op grond van de Wbb een last onder dwangsom/last onder bestuursdwang op te leggen om deze verontreiniging te saneren.
- 4 Tussen de Stichting Bosatex en Van Boordt/ Artinian is een zgn. (privaatrechtelijke) Deelnemingsovereenkomst gesloten, waarin de Stichting Bosatex zich verplicht heeft de sanering van deze verontreiniging te laten uitvoeren.
- 5 Op dit moment heeft deze stichting nog geen (formele) rechtsverhouding op grond van de Wbb met GS van Utrecht. Deze rechtsverhouding zal pas ontstaan nadat de Stichting Bosatex/Bodemcentrum een aanvang heeft gemaakt of in haar opdracht heeft laten maken met de feitelijke uitvoering van de (deel)sanering.
- 6 De Provincie Utrecht heeft haar uitvoerende taken op het gebied van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving sinds 1-7-2014 ondergebracht bij de Regionale UitvoeringsDienst Utrecht (RUD).
- 7 De gemeente Utrechtse Heuvelrug heeft haar uitvoerende taken op het gebied van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving ondergebracht bij de Milieudienst ZuidOost Utrecht, die op enig moment is opgegaan in de OmgevingsDienst Regio Utrecht (ODRU).
- 8 De Stichting Bosatex is uitvoerder in opdracht van de NETEX. Het Rijk heeft een convenant met de NETEX en stelt financiële middelen ter beschikking aan de NETEX cq Bosatex. Bosatex rapporteert periodiek aan het Rijk.

Inter Bestuurlijk Toezicht (IBT)

Interbestuurlijk toezicht bestaat uit het houden van toezicht op de gemeenten ten aanzien van de vraag of zij hun gemeentelijke medebewinds-taken nu goed uitvoeren. Indien sprake is van structurele taakverwaarlozing, kan de provincie hierop ingrijpen. In het geval de Acacialaan gaat het om een zaak uit het verleden (er is sprake van een historische verontreiniging) en uit een periode waarin het rijk / VROM-inspectie de (tweedelijns)toezichthouder was. De beschikkingen en vergunningen ten aanzien van de chemische wasserij zijn (deels) uit de vorige eeuw. Uit voor ons beschikbare informatie uit de periode vanaf 1988 (waarbij dus het rijk het tweedelijns toezicht op gemeenten uitvoerde) blijkt dat de gemeente Doorn naar de toenmalige bekende kennis en praktijken beschikkingen af heeft gegeven voor de chemische wasserij. Verder is de Milieudienst regelmatig op milieu controle geweest om het naleven van de beschikkingen te controleren. Er zijn geen signalen dat de gemeente in het verleden haar taken niet goed zou hebben uitgevoerd naar de toenmalige stand der techniek en wetenschap over chemische wasserijen. Er is dus niet vast te stellen dat de gemeente nalatig zou zijn geweest bij het uitvoeren van milieu en bodemtaken op dat terrein. Deze jaarlijkse milieucontrole is ook door de gemeente uitgevoerd na 1-10-2012 (vanaf die datum hebben wij als provincie de IBT-taak van de rijks-VROM-inspectie overgenomen). Ook in de recente periode constateren wij geen taakverwaarlozing

door de gemeente op basis van de Wabo. Op basis van de informatie die bij ons bekend zijn er geen argumenten om via IBT te interveniëren.

Juridische mogelijkheden

Op 10 november 2014 heeft de cie. MME gedeputeerde De Vries verzocht te onderzoeken of deze bodemsanering in opdracht, onder verantwoordelijkheid en risico van de Provincie Utrecht kan worden uitgevoerd. Op 13 november 2014 heeft gedeputeerde De Vries de cie. MME meegedeeld dat volgens Europese en Nederlandse regelgeving primair de vervuiler, dan wel de bedrijfsmatige eigenaar de sanering dient uit te voeren. Wordt de sanering niet overeenkomstig het saneringsplan en de van toepassing zijnde regelgeving correct uitgevoerd, dan kan de PU de saneerder daartoe verplichten door middel van het opleggen van een last onder bestuursdwang of een last onder dwangsom;

Wordt gekozen voor het opleggen van een last onder bestuursdwang, dan wordt de bodemsanering verder door Provincie Utrecht uitgevoerd. De geraamde kosten waarvoor de PU zich gesteld zou zien in dat scenario, bedragen ongeveer tussen de € 5 mln en € 10 mln. Het provinciaal bodembudget voor de periode 2010-2014 bedraagt ruim € 7 mln. .

De sanering van de bronzone neemt naar verwachting minimaal 2 jaar in beslag. De saneringsduur van de verontreinigingspluim zal waarschijnlijk minimaal 10 jaar in beslag nemen

Procedure informeren bewoners

In de aanpak van bodemverontreiniging worden de omwonenden door het bevoegd gezag geïnformeerd op het moment dat er een beschikking ernst/ spoed is genomen. Op dat moment wordt e.e.a. ook in het kadaster geregistreerd, mits er sprake is van een verontreiniging in de grond. Wanneer sprake is van daadwerkelijk gezondheidsrisico's worden de omwonenden actief geïnformeerd (door de saneerder, veelal in samenwerking met het bevoegd gezag).

Bewoners kunnen bij aankoop van een huis zelf bodemonderzoek laten doen, zij hebben een zogenaamde onderzoeksplicht, waarbij het gebruikelijk is om via vooronderzoek informatie bij gemeente en provincie op te vragen.

De verkopers van een huis hebben een zogenaamde informatieplicht; zij zijn verplicht informatie over een eventuele bodemverontreiniging aan potentiële kopers te melden.

De provincie maakt op het landelijke Bodemloket en het provinciale Bodemloket melding van locaties waar zij bemoeienis mee heeft. De locatie wordt in ieder geval op het provinciale bodemloket geregistreerd zodra er sprake is van een besluit van GS aangaande deze locatie. Dit kan bijvoorbeeld zijn een beoordeling van een bodemonderzoek of wanneer een eigenaar/veroorzaker een beroep doet op subsidie in het kader van de Bedrijvenregeling.

Fonds Uitplaatsing Hinderlijke Bedrijven

Uitgezocht is of het Fonds Uitplaatsing Hinderlijke Bedrijven uitkomst zou kunnen bieden bij een eventuele verplaatsing van de wasserijen van Van Boordt uit de bebouwde kommen van Driebergen en Doorn.

De conclusie van die verkenning is:

A Er is op dit moment geen milieuhygiënische aanleiding om het FUHB aan te wenden. Een bedrijf als dat van Van Boordt veroorzaakt geen hinder als het voldoet aan de regelgeving. Daarmee voldoet deze situatie niet aan de criteria van het Fonds. Een wasserij is tegenwoordig aan strenge regels gebonden. De gemeente moet daar op toezien.

B Meewerken aan verplaatsing is een kostbare operatie die grote inspanningen vereist van provincie en gemeente. We zouden van Boordt daarmee belonen voor mogelijk slecht gedrag. Dat willen we niet: van Boordt moet zich aan de regels houden en de gemeente controleert..

C. Bodemverontreiniging Acacialaan 7-9 en e.o.in Doorn

- a) Bij de provincie Utrecht was via bodemliteratuur, vaktijdschriften e.d. vanaf ongeveer 1999 bekend dat de kans op het aantreffen van bodemverontreiniging met PER en afbraakstoffen bij chemische wasserijen aanwezig was. Om die reden heeft de PU in 1999 tezamen met TNO reinigingstechnieken het initiatief genomen om een groot aantal eigenaren/exploitanten in de provincie, waaronder de heer Van Boordt, uit te nodigen voor een algemene informatieavond in motel Mitland in Utrecht. Het doel van de bijeenkomst was eigenaren/exploitanten van chemische wasserijen met bodemverontreiniging door middel van subsidieverstrekking door de Provincie Utrecht en technische begeleiding door TNO, te overreden om bodemonderzoek en, zo nodig, bodemsanering (te laten) uitvoeren;
- b) Ten tijde van deze algemene bijeenkomst beschikte de Provincie Utrecht nog niet over de onderzoeksresultaten uit 1988, 1998 en 1999 van TNO, waarin de specifieke verontreinigingssituatie aan de Acacialaan 7-9 in Doorn was beschreven. Deze onderzoeken waren namelijk in opdracht van Van Boordt door TNO uitgevoerd ter plaatse van zijn chemische wasserij in de Acacialaan 7-9 in Doorn;
- c) In de regelmatige overleggen die wij tussen 1999 en 2002 hadden met TNO, Netex en Van Boordt werd ons wel verteld dat er in de Acacialaan 7 in Doorn en De Traay in Driebergen sprake was van bodemverontreiniging. De Provincie Utrecht heeft er herhaaldelijk bij zowel Van Boordt als TNO op aangedrongen ons deze onderzoeksrapporten over - voor zover nu van belang- de Acacialaan 7 toe te sturen. De meestal handgeschreven verslagen van deze bijeenkomsten zijn niet opgeslagen in ons digitaal archief. Volgens de toenmalige Wet bodembescherming (Wbb) waren Van Boordt, noch TNO verplicht ons deze onderzoeksresultaten beschikbaar te stellen.
- d) Volgens de begeleidingsbrief van Van Boordt van 24 december 2002, bij het rapport "Plan van aanpak CKW-verontreiniging Acacialaan 7 te Doorn", opgesteld door TNO Reinigingstechnieken, d.d. 10 december 1999, ontving de PU dit rapport pas op 2 januari 2003 van Van Boordt (zie ons inboeknummer 2003ONT000404/zaaknummer 2003WEM001004). Dit plan van aanpak was op basis van o.a. summier TNO-bodemonderzoeken uit 1988 en 1998, in opdracht van Vabonet B.V./Van Boordt uitgevoerd;
- e) Uit het TNO-plan-van-aanpak werd ons duidelijk dat in zowel het vaste deel van de bodem (1.8 m-mv) als in het grondwater (6-7 m-mv) van de onderzoekslocatie Acacialaan 7-9 en directe omgeving hoge concentraties PER (zie tabel 3 op blz. 5) waren aangetroffen en wel in zodanige mate dat sanering daarvan op grond van de Wbb noodzakelijk was. Volgens dit plan van aanpak is hier opgenomen "*Bij deze bodemverontreiniging met oplosmiddelen is een blootstellingsrisico en een verspreidingsrisico niet helemaal uit te sluiten. Het is daarom aan te bevelen snel maatregelen te nemen om de verontreinigingssituatie te beheersen*" (zie blz. 7);
- f) Ook in de periode 2003-2005 is er regelmatig overleg geweest tussen Van Boordt, de brancheorganisatie Netex, TNO en de provincie Utrecht over de uitvoering en financiering van een nader bodemonderzoek (NO) als bedoeld in de Wet bodembescherming (Wbb); het opstellen van een saneringsonderzoek (SO) en een saneringsplan (SP) ter voorbereiding van de bodemsanering in de Acacialaan 7-9 en omgeving in Doorn. De besprekingsverslagen zijn niet opgeslagen in ons digitale archief. Het uitvoeren van gedegen NO, SO een SP ter voorbereiding van de bodemsanering neemt vanwege de complexe verontreinigingssituatie in een dichtbewoonde kleinstedelijke omgeving geruime tijd in beslag;
- g) Hoewel dit TNO-plan-van-aanpak van 1999 summier van aard, omvang en historische gegevens was, kan worden geconstateerd dat ook Van Boordt er kennelijk steeds vanuit is gegaan dat deze ernstige verontreiniging als gevolg van zijn bedrijfsactiviteiten is veroorzaakt; Om de uitvoering door Van Boordt en TNO van het Nader Onderzoek(NO), Saneringsonderzoek(SO) en Saneringsplan (SP) te bespoedigen hebben wij Van Boordt

toegezegd hem een subsidie in deze kosten te zullen verstrekken (zie navolgende Financieringsovereenkomst). In de "Overeenkomst financiering onderzoeksfase bodemverontreiniging locatie Acacialaan 7 te Doorn, respectievelijk De Traay 153 F te Driebergen", die wij op 1 oktober 2004 met Van Boordt sloten, hebben wij hem ook een deel van de hierboven vermelde verkennende onderzoeksrapporten vergoed; Om het besluit te archiveren, is op dat moment voor deze locatie een UT code beschikbaar c.q. aangemaakt. Aan de UT registratie worden dan de beschikbare rapporten en besluiten gehangen. Vanuit het Bodeminformatiesysteem wordt de informatie gelinkt met het provinciale bodemloket. Daardoor was dus te stellen dat vanaf oktober 2004 deze locatie als verontreinigd op het provinciale bodemloket zichtbaar. Van Boordt had ons om gedeeltelijke vergoeding van zijn reeds gemaakte onderzoekskosten gevraagd, omdat volgens hem sprake was van concurrentievervalsing binnen de Utrechtse branche van textielreinigingsbedrijven. Andere Utrechtse stomerijen zouden namelijk ook een provinciale subsidie ontvangen uit het provinciale bodemsaneringsbudget voor hun (nog uit te voeren) verkennend bodemonderzoek;

- h) Op 31 augustus 2005, briefkenmerk 2005WEM003692i, zijn door de Provincie Utrecht de contractueel toegezegde financiële middelen beschikbaar gesteld aan Van Boordt. Het betrof de vergoeding van reeds door Van Boordt gemaakte kosten voor het TNO-plan-van-aanpak verontreinigingen aan de Acacialaan 7 in Doorn en De Traay in Driebergen. Van belang daarbij is te vermelden dat de Provincie Utrecht met Van Boordt ook was overeengekomen (artikellid 1.2 van de overeenkomst) hem een subsidie van 50% voor een (nog op te stellen) NO, SO en SP te zullen verstrekken, indien Van Boordt deze onderzoeken zo spoedig mogelijk zou laten uitvoeren door TNO;
- In deze brief van 31 augustus 2005 deelde de Provincie Utrecht aan Van Boordt voorts mee, artikel 1 lid 2 van de Financieringsovereenkomst, waarin de provinciale bijdrage in de kosten van het NO, SO en SP was geregeld, te willen laten vervallen. Om die reden heeft de Provincie die kosten niet betaald aan Van Boordt. Het Convenant tussen het Ministerie van VROM en de NETEX over de op te richten Stichting Bosatex die belast zou worden met de aanpak van bodemverontreinigingen door chemische wasserijen, zou spoedig worden ondertekend. Deze brief was mede bedoeld om Van Boordt te adviseren zich bij de Stichting Bosatex aan te melden. Hiermee was een bijdrage van de Provincie aan vervolgacties van van Boordt van de baan.
- i) Onze eigen provinciale pogingen om Van Boordt tot een actieve aanpak van zijn bodemprobleem te overreden hebben sindsdien een iets andere insteek gekregen. De branchevereniging van textielreinigingsbedrijven NETEX gaf de voorkeur aan een landelijke regeling en was rondom die tijd primair met het toenmalige Ministerie van VROM aan het onderhandelen over de oprichting en medefinanciering door het ministerie van de (op dat moment nog op te richten) Stichting Bosatex. Het ministerie zou de Stichting Bosatex subsidiëren in de kosten van onderzoek en sanering. Door middel van het ondertekenen van de Deelnemersovereenkomst zou de exploitant/eigenaar van deze stomerij ook een (geringe) eigen bijdrage in de onderzoek- en saneringskosten moeten betalen;
- j) Op 12 oktober 2005 heeft de toenmalige minister van VROM het Convenant Bosatex ondertekend met de NETEX. In artikellid 3.5 van dit convenant staat het volgende:
- i. *"De Staatssecretaris zal de bevoegde gezagen Wbb met klem verzoeken terughoudend te zijn met de inzet van het juridisch instrumentarium Wbb jegens chemische textielreinigingsbedrijven die voldoen aan artikel 7.1, sub a, opgenomen voorwaarden gedurende periode van werving, zoals bedoeld in artikellid 3.5";*
  - ii. *In artikellid 7.1, sub e, staat ook nog eens expliciet vermeld "dat de Staatssecretaris bevoegde gezagen zal verzoeken terughoudend op te treden met de inzet van het Wbb-bevelsinstrumentarium tegen deelnemers aan de Bosatex regeling";*

De Provincie heeft op grond van de toen beschikbare kennis van de situatie in Doorn, besloten mee te gaan in deze ontwikkeling.

- k) Kort nadat het Convenant van 2005 tussen VROM en de Netex was gesloten deelde Van Boordt ons telefonisch mee dat hij voornemens was zich aan te melden bij de (op te richten) stichting Bosatex. Textielreinigingsbedrijven konden zich tot 31 december 2008 (deze aanmeldingstermijn is verlengd tot 31 december 2009) aanmelden bij de Stichting Bosatex. Van Boordt heeft zich tijdig aangemeld. Ook TNO staakte haar verdere voorbereidingen tot bodemsanering aan de Acacialaan 7-9;
- l) Uit summiere informatie van de Stichting Bosatex was ons gebleken dat Van Boordt de Deelnemersovereenkomst met de Stichting Bosatex pas in 2010 heeft ondertekend. Wij beschikken niet over deze Deelnemersovereenkomst en kunnen de exacte datum van ondertekening door partijen op dit moment niet verifiëren. Op grond van artikel 7, onder f, van het Convenant kan het bevoegd gezag Wbb bij Bosatex de Deelnemersovereenkomst opvragen. Inmiddels is deze Deelnemersovereenkomst door de advocaat van de Provincie opgevraagd (nog niet binnengekregen op 23 november 2014)
- m) Bij de Provincie Utrecht werd in die periode verder gemonitord op het uitvoeren van een nader bodemonderzoek en sanering van de Acacialaan 7 door de Stichting Bosatex. De veronderstelling in die tijd was dat de stichting Bosatex spoedig operationeel zou zijn. Hoewel de aangetroffen gehalten aan verontreiniging hoog waren hadden we gezien de ervaringen op dat moment geen aanleiding te veronderstellen dat er actuele humane risico's zouden optreden. Tussen 2008 en 2011 heeft Bosatex zich overeenkomstig het Bosatex-convenant vooral bezig gehouden met het opstellen van een onderzoeksstrategie en de prioritering van de ruim 280 aangemelde bedrijven (welke bedrijven moeten gezien eerder aangetroffen verontreiniging maar bijvoorbeeld ook de bodemsamenstelling als eerste worden opgepakt)
- n) In de periode 2010-2012 is regelmatig contact geweest tussen Bosatex en de provincie Utrecht over de aanpak, programmering en onderzoek ter plaatse van chemische wasserijen met bodemverontreiniging in de provincie Utrecht. De provincie heeft in deze periode prioriteit gegeven aan de locatie waarvoor zij zelf verantwoordelijk was.
- o) In augustus 2012 liet Bosatex weten begin 2013 te zullen beschikken over het NO naar de omvang, de bronzone en de verontreinigingspluim. Ook zou in dit rapport een doorkijk in een saneringsoplossing worden gegeven;
- p) Het rapport NO/SO met kenmerk 20114125/8850, van 23 mei 2013, opgesteld door Bioclear in opdracht van Stichting Bosatex voor de Acacialaan 7-9 en omgeving in Doorn is begin juni toegestuurd aan de Provincie Utrecht. Dit rapport is o.a. gebaseerd op op metingen die in december 2012 uitgevoerd zijn door Avenza (bijlage 9). In het rapport van Avenza wordt melding gemaakt van ... *luchtmonsters waarin Tetrachlooretheen is aangetroffen in een percentage van 97% (meting in de muurkast) van de TCL-waarde. Voor wat betreft de luchtmeting op de Acacialaan kan niet worden uitgesloten dat er tijdens de uitvoering van de metingen sprake is geweest van actueel humaan toxicologische risico's.*
In het rapport van Bioclear wordt o.a. geconcludeerd; *De verontreiniging dient met spoed gesaneerd te worden op basis van mogelijke humane risico's (uitdamping) en verspreidingsrisico's (onbeheerste situatie als gevolg van aanwezigheid van puur product en volumetoename van meer dan 1000 kubieke meter per jaar) (p.50)*
- q) In juni worden nadere afspraken gemaakt over de vervolgstappen. De Provincie is op dat moment van mening, mede op basis van ervaring bij andere verontreinigingen, dat er sprake is van een spoedeisende situatie in verband met met name het verspreidingsrisico. Uit de resultaten van de uitgevoerde metingen voor het bepalen van de concentraties in de binnenlucht en de kwaliteit van het drinkwater blijkt wel dat er verhoogde waarden zijn vastgesteld, maar dat er geen

overschrijdingen van de normen zijn gemeten (zie pag. 34 van NO). Het adviesbureau doet geen aanbeveling om de binnenluchtmetingen te verifiëren, hoewel op basis van de resultaten humane risico's niet kunnen worden uitgesloten.

Omdat de normen voor de binnenlucht en het drinkwater niet zijn overschreden en duidelijk is dat er op korte termijn een saneringsplan zal worden opgesteld, heeft de provincie er de voorkeur aan gegeven om pas een beschikking af te geven als het saneringsplan beschikbaar is. Dit is conform de gebruikelijke aanpak, waarbij betrokkenen dan in één fase worden ingelicht over de bodemverontreiniging en ook gelijk geïnformeerd worden over een aanpak door middel van een gecombineerde beschikking ernst en spoed en saneringsplan en indien noodzakelijk via een aanvullende bewonersavond.

- r) In het najaar vinden meerdere overleggen plaats over de aanpak van aanvullend onderzoek en de opzet van het SaneringsPlan Vanuit Bosatex is ook afstemming gezocht met het Ministerie in verband met de (hoge) kosten van de sanering.
- s) 16 december 2013 is door Bosatex een concept SaneringsOnderzoek (SO) opgeleverd ter voorbereiding op het Saneringsplan. De provincie was van mening dat het SO fase 2 strijdig is met de uitkomsten van resultaten uit eerder onderzoek en uitgevoerde analyses. De terugsaneerwaarden zijn onvoldoende omschreven en het fallbackscenario is onder andere onvoldoende uitgewerkt. Hierover heeft verdere mondelinge afstemming met Bosatex plaatsgevonden.
- t) In onze brief kenmerk 80F27A54, d.d. 6 maart 2014 heeft de provincie deze mening ook duidelijk onderbouwd. Daarnaast heeft de provincie aan Bosatex aangegeven dat op grond van de binnenluchtmetingen humane risico's niet met zekerheid kunnen worden uitgesloten. Onder de kop Beoordeling en vervolg in deze brief is aangegeven: *"Met betrekking tot de mogelijke overschrijding van de TCL in de binnenruimtes van Acacialaan 5 en 7 moet aangegeven worden hoe hiermee omgegaan wordt tot het moment van sanering, bijvoorbeeld door tijdelijke beheersmaatregelen in de vorm van mechanische ventilatie"*.
- u) Alvorens deze tijdelijke beheersmaatregelen worden getroffen, is het noodzakelijk verificatiemetingen uit te voeren om aan te tonen of er geen actuele humane risico's zijn. Om die reden heeft Bosatex in april 2014 de eerste verificatiemetingen van de binnenlucht gedaan. Daarbij werden gehalten gemeten die ver boven de norm lagen. De resultaten zijn niet aan ons toegestuurd. Wij hebben Bosatex hierover ter verantwoording geroepen. De gegevens zijn ook niet met de bewoners gedeeld. Bosatex heeft aangegeven dat zij de metingen niet vertrouwden, aangezien zulke concentraties niet in lijn zijn met ervaringsfeiten. Volgens Bosatex waren de resultaten beïnvloed door schilderswerken in de woning Acacialaan 5;
- v) In mei heeft de Provincie samen met de Bosatex overlegd met de gemeente Utrechtse Heuvelrug over de te nemen maatregelen in het kader van nader bodemonderzoek en de Tijdelijke Beveiligingsmaatregelen. De gemeente heeft vervolgens pro-actief samen met de Bosatex een informatiebijeenkomst georganiseerd op 15 juli 2014.
- w) In de periode juni-begin augustus 2014 heeft Bosatex een serie herhalingsmetingen uitgevoerd. De resultaten bevestigden de hoge waarden in de binnenlucht. Op 27 augustus heeft Bosatex de resultaten met de RUD gedeeld. Deze resultaten waren voor de RUD aanleiding tot spoedoverleg met de GGD en de gemeente;
- x) Op verzoek van een bewoner bij de eerste bewonersavond op 15 juli 2014, heeft Bosatex onderzoek laten uitvoeren naar de drinkwaterkwaliteit. De resultaten waren op 1 september 2014 bekend. In tegenstelling tot de drinkwaterkwaliteit ter plaatse van de wasserij zelf, bleek de concentratie in het drinkwater in de naastgelegen woning de drinkwaternorm wel te overschrijden.

- y) Bij beschikking met zaaknummer Z-BDM_HZ-CONV-03332-11, briefnummer 8108FO6B, verzonden op 8 september 2014, heeft de RUD, de ernst van de verontreiniging en de saneringsspoed als bedoeld in de Wbb vastgesteld op basis van het door Bosatex ingediende NO Bioclaire-rapport met nummer 20114125/8850 van 23 mei 2013 en de aanvullend uitgevoerde metingen (binnenlucht en drinkwater) In verband met de humane spoed heeft de RUD in deze beschikking Bosatex en Van Boordt tevens verplicht tot het (laten) treffen van een veertiental tijdelijke beveiligingsmaatregelen. Doel van deze maatregelen is het wegnemen van de actuele risico's en de woning bewoonbaar te maken.
- z) Op 9 september 2014 hebben de wethouder van de gemeente Utrechtse Heuvelrug, de RUD en de GGD de Commissie Ruimte van de gemeenteraad geïnformeerd.
- aa) Op 11 september is er overleg geweest tussen gemeente, provincie, RUD, Bosatex, GGD en Vitens om alle acties af te stemmen. Tevens zijn toen afspraken gemaakt over de bewonersavonden op 15 en 16 september voor resp. de omwonenden in Doorn en Driebergen. Er is besloten tot het instellen van een Operationeel overleg en een BeleidsOverleg, waarin periodiek de acties worden gecoördineerd tussen de bovengenoemde instanties.
- ab) Op 12 en 13 september 2014 heeft Vitens een preventief kookadvies uitgevaardigd voor 53 adressen in Doorn. Op 19 september is het preventieve kookadvies opgeheven met uitzondering van zes adressen nabij de bron. Besloten is door Vitens om op die adressen de huisaansluitingen te vervangen door materiaal waarin PER niet kan doordringen

ad. 2 Hoe en wanneer is deze ernstige bodemverontreiniging ter plaatse van de chemische wasserij Van Boordt Acacialaan 7-9 in Doorn ontstaan;

- i. Volgens de systematiek van de Wet bodemverontreiniging (Wbb) dient voorafgaand aan een nader bodemonderzoek (NO) eerst een vooronderzoek overeenkomstig de Nederlandse Norm (NEN 5725) te worden uitgevoerd naar de aard van de verontreinigende (bedrijfs)activiteiten, de exacte situering van de verontreinigingsbron(nen), wie de veroorzaker(s) van de verontreiniging is of zijn, en in welke periode de verontreiniging is veroorzaakt;
- ii. Op verzoek van de Provincie Utrecht is in oktober 2014 door de gemeente Utrechtse Heuvelrug (Odru) (historische) milieuinformatie beschikbaar gesteld over deze chemische wasserij aan de PU. Deze informatie gaat terug vanaf de aanvraag van Van Boordt in februari 1977 van een Hinderwetvergunning en de verlening daarvan op 7 augustus 1978 door de (toenmalige) gemeente Doorn en een overzicht van de resultaten van uitgevoerde bedrijfscontroles tot en met 6 oktober 2014.
- iii. De gemeente Utrechtse Heuvelrug (Odru) heeft deze historische milieuinformatie eveneens beschikbaar gesteld aan de bewoners van de Acacialaan 5. In opdracht van deze bewoners heeft milieuvormingsbureau BK Bodem B.V. de "Rapportage vooronderzoek Acacialaan 7 e.o. te Doorn", projectnummer 143740, 10 november 2014, opgesteld;
- iv. Uit de beschikbare gemeentelijke Hinderwet/milieubeheergegevens en uit het BK-rapport is af te leiden dat er in de nabijheid van de Acacialaan 7-9 in Doorn geen andere bedrijven gevestigd zijn of zijn geweest die in hun productieproces met PER gewerkt hebben. In de directe omgeving van de Acacialaan 7-9 in Doorn zijn geen aanwijzingen gevonden voor andere verontreinigingsbronnen met PER. Dit betekent dat wordt bevestigd dat de historische

verontreiniging terug te voeren is op de activiteiten van de chemische wasserij. Of er ook in de (recente) afgelopen jaren nog sprake is geweest van verdere verontreiniging kan op grond van de huidige informatie niet onomstotelijk worden aangetoond.

- v. Gezien de thans beschikbare (historische) gegevens kan volgens de bodemdeskundigen van de provincie niet worden uitgesloten dat deze bodemverontreiniging zowel voor als na 1 januari 1987 is ontstaan. Maar ook al zou onomstotelijk komen vast te staan welk deel van de verontreiniging na 1 januari 1987 zou zijn veroorzaakt, het is niet mogelijk een exacte toedeling te maken tussen het gedeelte dat vóór en het deel dat ná 1 januari 1987 is ontstaan. In de saneringsparagraaf van de Wbb is vastgelegd dat bij een samenloop van historische en nieuwe verontreiniging, een functionele saneringsaanpak is toegestaan.

- vi. Voor het adequaat aanpakken van een bodemsanering is het noodzakelijk om te achterhalen wat de oorzaak van de verontreiniging is en daarmee de oorzaak van uitdamping in de woningen. Om die reden moet er altijd gedegen historisch onderzoek bij het nader onderzoek en saneringsplan zitten. Wij zullen daar op toezien. Het BK rapport geeft hiervoor waardevolle informatie en de Provincie zal ook bij de gemeente verifiëren of we alle feiten en gegevens op tafel hebben.

VERKLARENDE WOORDENLIJST

Geval van ernstige bodemverontreiniging	Verontreiniging waarvan de aangetoonde gehalten aan één of meerdere stoffen in een bepaald bodemvolume de interventiewaarde overschrijden. Voor grond is dit bodemvolume 25 m ³ , voor grondwater 100 m ³ . Wanneer sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging moeten de risico's voor mens of milieu worden vastgesteld om te kunnen bepalen binnen welke termijn er moet worden gesaneerd.
Interventiewaarde	Gehalte waarboven men spreekt van een ernstige bodemverontreiniging. Boven dit gehalte is er sprake van potentiële risico's. Het is afhankelijk van de omstandigheden op de verontreinigde locatie of er daadwerkelijk sprake is van risico's.
Spoedlocatie	Een locatie met een ernstige bodemverontreiniging waar is vastgesteld, of zeer aannemelijk is, dat er onaanvaardbare risico's voor de mens of het milieu aanwezig zijn.
Onaanvaardbare risico's	Situatie waar bij langdurige blootstelling als gevolg van de verontreiniging humane risico's, ecologische risico's of risico's voor verspreiding kunnen ontstaan, maar waar in het algemeen geen sprake is van acuut gevaar. De locaties waar dit het geval is, zijn de spoedlocaties. Daarom moet de bodem op deze spoedlocaties binnen enkele jaren (met spoed) worden gesaneerd.
Humane risico's	Risico's door bodemverontreiniging voor de mens. Bij humane risico's kunnen door het bevoegde gezag tijdelijke beveiligingsmaatregelen worden voorgeschreven, zodat de humane risico's tot de sanering worden beheerst cq. gecontroleerd.
Verspreidingsrisico's	Risico's door bodemverontreiniging als gevolg van verspreiding via het grondwater.
VOC1	Vluchtige organische chloorkoolwaterstoffen, zoals per en tri. Worden veel als ontvettingsmiddelen en oplosmiddelen in de metaalverwerkende industrie en chemische wasserijen gebruikt. De risico's die VOC1 met zich meebrengen zijn te onderscheiden in humane risico's en verspreidingsrisico's. Afhankelijk van de blootstelling aan VOC1 kunnen acute (directe) of chronische (lange termijn) effecten optreden. Bij blootstelling door bodemverontreiniging treden de acute effecten overigens zelden op. Blootstelling aan VOC1 met chronische effecten zal vooral kunnen optreden als door uitdamping uit de bodem binnenluchtconcentraties ontstaan boven de Toelaatbare Concentratie Lucht (TCL). Blootstelling is ook mogelijk tijdens het drinken van water uit de kraan, als er vanwege permeatie door kunststof waterleidingen VOC1 in het drinkwater heeft kunnen komen.
TCL	Toelaatbare Concentratie in de Lucht. Bij levenslange blootstelling beneden deze concentratie gedurende 24 uur per dag, zijn geen negatieve gezondheidseffecten te verwachten.
Bronzone	Verontreiniging bij de bron van verontreiniging, waar de aangetoonde concentraties het hoogst zijn.
Pluim	Verontreiniging die zich door de natuurlijke grondwaterstroming vanuit de bronzone naar de omgeving heeft verspreid. Als gevolg van verdunning en natuurlijke afbraak zijn de aangetoonde concentraties hier meestal veel lager dan in de kern.
NO	Nader Onderzoek, uitgevoerd om de omvang en risico's van een eerder aangetroffen bodemverontreiniging vast te stellen.
SP	Saneringsplan: plan waarin de saneringswijze wordt beschreven.
Wbb	Wet bodembescherming.

BIJLAGEN BIJ FEITENRELAAS

In de bijlagen zijn de belangrijkste documenten opgenomen die in het feitenrelaas zijn vermeld

[Convenant Bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties](#) d.d. 10 juli 2009.

Het beleid van de Provincie Utrecht mbt bodemsanering is vastgelegd in o.a. vastgelegd in [de Nota Uitvoeringsbeleid Bodem 2005-2009](#).

Op basis van de werkvoorraad spoedlocaties bodemsanering in de Provincie Utrecht en de door het Ministerie I&M beschikbaar gestelde financiële middelen is het Utrechtse Provinciaal [Uitvoeringsprogramma Convenant 2010-2014 \(PUC\)](#) samengesteld. Dit programma is door GS vastgesteld. 22 maart 2010 hebben Provinciale Staten ingestemd met het PUC.

6 oktober 2014 is de [Voortgangsrapportage PUC](#) ter kennisname in de Commissie MME gebracht.

Het [rapport "Plan van aanpak CKW-verontreiniging Acacialaan 7 te Doorn"](#), opgesteld door TNO Reinigingstechnieken, d.d. 10 december 1999, ontving de PU op 2 januari 2003 van Van Boordt (zie inboeknummer 2003ONT000404/zaaknummer2003WEM001004)

In de ["Overeenkomst financiering onderzoeksfase bodemverontreiniging locatie Acacialaan 7 te Doorn, respectievelijk De Traay153 F te Driebergen"](#), die wij op 1 oktober 2004 met Van Boordt sloten, hebben wij hem ook een deel van de hierboven vermelde verkennende onderzoeksrapporten vergoed;

Op [31 augustus 2005](#), briefkenmerk [2005WEM003692i](#), zijn door de PU de contractueel toegezegde financiële middelen beschikbaar gesteld aan Van Boordt.

Op 12 oktober 2005 heeft de toenmalige minister van VROM het [Convenant Bosatex ondertekend met de NETEX](#).

Het [rapport NO/SO met kenmerk 20114125/8850, van 23 mei 2013](#), opgesteld door Bioclear in opdracht van Stichting Bosatex voor de Acacialaan 7-9 en omgeving in Doorn, waarin opgenomen het onderzoek dat is uitgevoerd door Avenza (bijlage 9)

[Concept Saneringsonderzoek fase 2 Acacialaan 7-9 en omgeving te Doorn, afweging vier fall back scenario's](#), opgesteld door Bioclear 16 december 2013, in opdracht van Bodemcentrum (Bosatex) In onze [brief kenmerk 80F27A54 dd 6 maart 2014](#) heeft de provincie haar reactie gegeven op het rapport van Bosatex cq Bioclaer.

Definitief Saneringsonderzoek fase 2 Acacialaan dd 15-4-2014. [opgesteld door Bioclear](#) in opdracht van Bodemcentrum.

[De beschikking met zaakkenmerk Z-BDM_HZ-CONV-03332-11, verzonden](#) op 8 september 2014.

["Rapportage vooronderzoek Acacialaan 7 e.o. te Doorn"](#), projectnummer 143740, 10 november 2014, opgesteld door milieuvadvisbureau BK Bodem BV, in opdracht van de bewoners.